

шаралар қабылданған. Сондай-ақ қаржы секторының қалған құралдары үшін бағалық бағдарға айналатын мемлекеттік бағалы қағаздардың кірістілік қисығын құру және қолдау үшін қажетті борыштық құралдарды шығару қамтамасыз етілуде.

Осыған орай, 01.11.2020ж. жағдай бойынша банктердің экономиканы несиелеудің жиынтық көлемі ағымдағы жылғы қазан айында 0,7%-ға ұлғайып, 14 441,3 млрд теңгені құрады (жыл басынан бері – 4,2%-ға өсті).

Заңды тұлғаларды несиелеудің жиынтық көлемі бір айда 0,3%-ға 7 283,7 млрд теңгеге дейін төмендеді (жыл басынан – 1,1%-ға өсті), бұл ретте шағын кәсіпкерлік субъектілерін несиелеу 2297,3 млрд теңгеге дейін 2,9%-ға ұлғайған (жыл басынан – 8,9 млрд теңгеге өсті) [2].

Осындай жетістіктерге қарамастан, әлі де болса елімізде банк қызметін халықаралық стандарттарға сәйкес банктік қадағалау жүйесін жетілдіру бағыттары ұсынылады;

✓ Банк саласындағы коммерциялық қызмет еркіндігін шектеуге әкеп соғатын ісәрекеттерді болдырмау жолымен банк секторында бәсекелестікті дамытуға бағытталған іс-шараларды іске асыру.

✓ Қазақстанда тәуекелдер менеджменті бойынша банктер үшін арнайы нормативтік актілер әзірлеу жолымен коммерциялық банктерде корпоративтік басқару және кредиттік тәуекелдерді басқару сапасын арттыруға бағытталған іс-шараларды іске асыру.

✓ Теңгенің барабар бағамын және қайта қаржыландыру ставкасын 6% деңгейінде ұстап тұру жөніндегі барабар шараларды іске асыру, бұл заңды және жеке тұлғалар үшін кредиттердің қолжетімділігін арттыруға, соның салдарынан өндірісті және ішкі сұранысты ынталандыруға, сондай-ақ қарыз алушылардың дефолттарын азайтуға әкеп соғуы тиіс.

✓ Елден капиталды заңсыз әкетудің алдын алу бойынша шаралар қабылдау

✓ Клиенттерге қызмет көрсету кезінде қазіргі заманғы ақпараттық-коммуникациялық технологияларды белсенді енгізу

✓ Инновациялық дамуды қамтамасыз ету үшін үнемі жаңа идеяларды іздеу [3].

Әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары / Астана, Ақорда, 2018 жылғы 15 ақпан № 636

2. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің жылдық есебі [Электронды ресурс] // URL: www.nationalbank.kz

3. Байманова Ж. Современное состояние и перспективы развития фондового рынка Казахстана // Аль-Пари, № 3-4, 2017 г.

Сеитова К.А., 2 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)

Ғылыми жетекші - э.ғ.м., аға оқытушы Тиштыкбаева А.Ж

ЖАҒАНДАНУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚАРЖЫ НАРЫҒЫНЫҢ ДАМУЫ

Қазіргі кезде Қазақстан үшін ең маңызды міндет - бұл экономикалық өсімді сақтау және одан әрі ынталандыру, оған тек сыртқы экономикалық ортаға тәуелді емес тұрақты, ұзақ мерзімді тенденция сипатын беру. Туындаған мәселелердің күрделілігі, қаржы нарығының сегменттері арасындағы өзара әрекеттесу мәселелерін шешу, оның ұлттық экономиканың дамуына әсер етуінің әр түрлі аспектілерін оқып қана қоймай, сонымен қатар өзара әсер ететін факторлардың өзара байланысының күрделілігін ескеретін білім жүйесін құруды талап етеді. Инфрақұрылым, реттеуші, әлеуметтік және басқа да мәселелер қаржы нарығының тұрақтылығы, қаржы құралдарының тапшылығы, қаржы өнімдері мен қызметтерінің тәуекелділігінің жоғарылауы және т.б. Осыған байланысты, осы зерттеулердің барлығын бір жүйеге біріктіріп, аталған мәселелерге ерекше көзқарас қажет.

Ұлттық экономиканың қалыптасуы мен дамуы мемлекет дамуының тарихи, саяси, әлеуметтік және экономикалық сипаттамаларымен анықталады. Әлемдік қатынастардың интеграциясы мен жаһандануы жағдайында ұлттық экономиканың дамуына келесі факторлар әсер етеді: отандық тауарлардың бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету арқылы ұлттық экономикалық егемендікті нығайту қажеттілігі; экономиканы асыра қанықтыру есебінен инвестицияларды әртараптандыру; құқықтық реттеу дәрежесін төмендету, салық салуды барынша азайту қажеттілігі; жаңа технологияларды әзірлеу және енгізу болып табылады.

Қаржы нарығы сегменттерінің өзара байланысының негізгі алғышарттары:

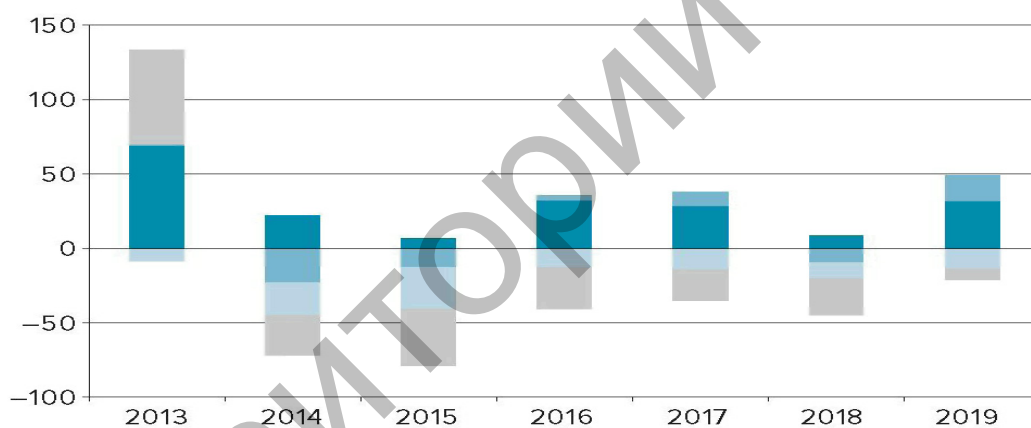
- активтерді орналастыру, міндеттемелерді қалыптастыру;
- қаржылық қызметтер спектрін кеңейту,
- сату көлемінің ұлғаюы;
- транзакциялық шығындардың төмендеуі,
- қызметтер құнын төмендету,
- салық салуды барынша азайту;
- ықпал ету салаларын кеңейту;
- инвестицияларды әртараптандыру;
- тәуекелді төмендету.

Осы тақырыптағы ғылыми жарияланымдарды, материалдарды және баяндамаларды зерттеу бізге жаһанданудың мәні мен оның әлемдік қоғамдастық пен ұлттық экономиканың дамуындағы рөлін түсіндірудегі негізгі экономикалық тәсілдердің келесі жіктелуін жүргізуге мүмкіндік берді:

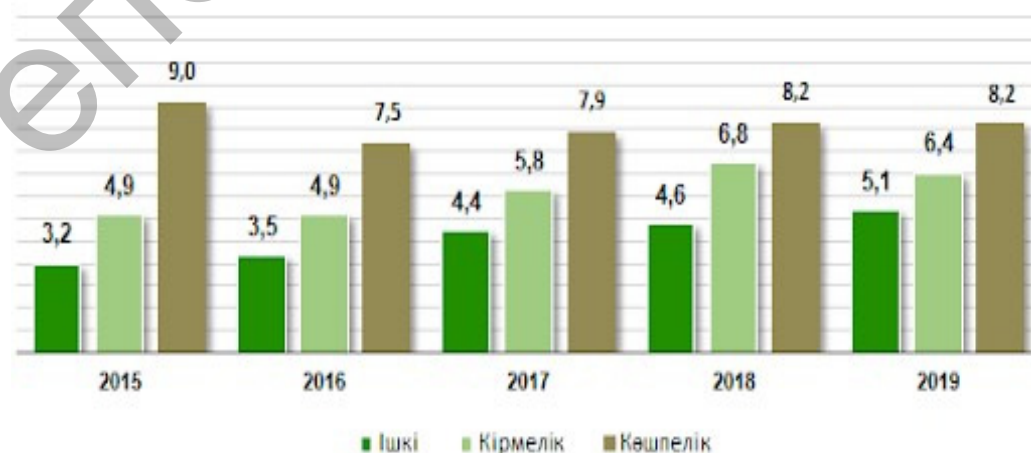
- Өзара тәуелділік ретінде жаһандану. Экономиканың жаһандануы біртұтас әлемдік кеңістікті қалыптастырудағы мемлекеттер арасындағы шекараларды өшірудің бір түрі ретінде қарастырылады;

- Жаһандану қозғалыс пен толып кету сияқты. Бұл жағдайда жаһандану көрінісінің негізгі элементтері ғылыми-техникалық прогрестің қарқынды дамуы мен таралуы, халықаралық өндірістің кеңеюі, тауарлардың, капиталдың және қызметтердің мемлекеттік шекаралар арқылы өтуіне кедендік және басқа кедергілердің азаюы;

- Жаһандану трансұлттық бизнес ретінде. Үшінші бағыттың өкілдері жаһанданудың көрінісін халықаралық еңбек бөлінісінің терең дамуы арқылы қарастырады, бұл трансұлттық бизнесті дамыту процестерін күшейтуге ықпал етті.

Сурет 1. Қаржы ағындары ұйымның ішкі ортасында да және сыртқы ортада да айналымда болады.

Сурет 1. 2019 жылғы көрсеткіш бойынша қаржы ағындарының өсуі. Сыртқы және ішкі ұйымдардың қаржы нарығы.

Қорыта келе, өсіп келе жатқан жаһандану жағдайында ғаламдық қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету - тұрақты экономикалық өсудің, алғышарттардағы адамдардың өмір сүру деңгейін көтерудің, әлемдік экономикадағы дағдарыстық процестердің проблемалары мен қиындықтарын жеңудің маңызды алғышарты және факторы.

Әдебиеттер:

1. <https://www.expeducation.ru/ru/article/viewid>
2. <https://1fin.ru/?id=281&t=1373>
3. <https://7kun.kz/arzhyly-zha-andanu-2-0/>

Toktassova S.S., 3rd year (Karaganda University named after academician E.A.Buketov)

THE DOUBLE-SIDED IMPACT OF COVID-19 ON E-COMMERCE

Covid-19 has been the source of changes in the international business environment across world from the beginning of year 2020. Almost every aspect of society was affected by COVID-19 be it our lives, jobs or businesses. Apparently, it has created global economic crisis which caused a recession worldwide but besides that COVID-19 has had a positive impact on online business, or e-commerce and digital business environment itself.

Companies are increasingly using digital technology and Internet tools in their work. More companies have launched their own websites comparing 75% in 2020 with 54% in 2019.

In April-June 2019, the volume of online sales in Kazakhstan amounted to 113 billion tenge. Compared to the same period in 2020, this figure increased by 59%. The average check in the e-commerce market also increased: in tenge by 37%, in dollars - by 25%. In the second half of 2020, the state of emergency in Kazakhstan was already lifted. But despite the fact that consumers could return to the "usual" channel of shopping in offline stores, the number of transactions and the average check continued to grow.

According to forecasts of the German statistical online portal "Statista", the global e-commerce market will be \$4.9 trillion per year by 2021. Even before the COVID-19 outbreak, e-commerce was a rapidly evolving market space. As reported by the analysis of Digital Commerce 360, in 2016-2019 the volume of online sales in the world grew up an average of 20% per year. While offline retail sales increased by 3.5% over the year. If this trend continues, the volume of the global e-commerce market will exceed the volume of traditional retail by 2036.

Older consumers in self-isolation have started using e-commerce services and will continue to adhere to these habits in the future. A number of traditional stores that have been forced to close their businesses altogether are now looking at e-commerce as a potentially important complementary or alternative sales channel.

On other hand, the ever-changing sales tax landscape has placed more compliance obligations on online businesses than ever before. Whether a business is going online for the first time or expanding their online presence, the risk of failing to understand and manage tax compliance correctly is paramount. In addition to that, due to the increased demand, large companies first experienced a shortage of workers, and then increased the cost of salaries to new employees. And because of the closed roadways, the delivery of products may take longer and the company may suffer losses.

Thus, the task of the authorities is to support e-commerce, beneficial for both business and the public. E-commerce allows individuals to self-isolate while maintaining access to a full range of products. Whereas previously e-commerce was focused on high-tech goods, toys or books, now it increasingly includes essential goods.

The COVID-19 outbreak will inevitably created unforeseen problems for e-commerce businesses trying to navigate this time around, but of course it can be dealt with. Now is the perfect time to use automation software across all business functions to streamline processes and give more time for customer intimacy.

List of literature used:

1. www.jdsupra.com – The Impact of Covid-19 and Accelerated Growth of E-commerce.
2. <https://www.mytotalretail.com/article/the-double-sided-impact-of-covid-19-on-e-commerce/> - Advantages and Disadvantages of Online Business
3. kount.com – Digital Commerce 360